

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินองค์กรสุขภาวะ

HAPPINOMETER

- เครื่องมือวัดความสุขที่บุคคลสามารถวัดได้ด้วยตนเอง
- เป็นแนวคิดเสมือนการใช้ปรอทมาวัดความรู้สึก และประสบการณ์ที่สะท้อนจากมิติคุณภาพชีวิตของตนเอง
- สามารถใช้วัดความสุขของคนทำงานได้ในองค์กรทุกภาคส่วน รวมทั้งบุคคลทั่วไป
- สามารถทราบค่าคะแนนเฉลี่ยความสุขของตนเอง หรือค่าคะแนนเฉลี่ยความสุขของบุคคลเป็นภาพรวมในระดับองค์กรได้ทันทีด้วยโปรแกรมวัดความสุขสำเร็จรูป เอ็กซ์เซล

ความเป็นมา

- **HAPPINOMETER** พัฒนามาจากงานวิจัยของสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งเป็นองค์กรที่ศึกษาวิจัยเรื่องคุณภาพชีวิตและความสุขมาอย่างต่อเนื่อง

กระบวนการพัฒนา

- ปี พ.ศ. 2551 สถาบันวิจัยประชากรและสังคม ดำเนินโครงการวิจัย เรื่อง “คุณภาพชีวิตคนทำงานในสถานประกอบการภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการ” และได้พัฒนาเครื่องมือวัดคุณภาพชีวิตและความสุขคนทำงาน เรียกว่า “เครื่องมือวัดคุณภาพชีวิตคนทำงานภาคเอกชน” (ชื่นฤทัย กาญจนะจิตรา และคณะ, 2551) ได้รับการสนับสนุนโครงการ โดย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริม สุขภาพ (สสส.)
- ปี พ.ศ. 2553 สถาบันวิจัยประชากรและสังคม ดำเนินการ โครงการวิจัย เรื่อง “การพัฒนาระบบเงินเดือน ค่าตอบแทน สิ่งจูงใจ และคุณภาพชีวิตข้าราชการ” และพัฒนาเครื่องมือวัดคุณภาพชีวิตและ ความสุขข้าราชการ เรียกว่า “เครื่องมือวัดคุณภาพชีวิตคนทำงานภาครัฐบาล” (กาญจนา ตั้งชลทิพย์ และคณะ, ไม่มีวัน เดือนปีที่พิมพ์) ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน ก.พ.

กระบวนการพัฒนา

- ปี พ.ศ. 2553 ในปีเดียวกัน สถาบันวิจัยประชากรและสังคม ดำเนินโครงการ “แบบสำรวจความสุขด้วยตนเอง: SELF-ASSESSMENT” สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) โครงการนี้พัฒนาต่อยอดเครื่องมือวัดคุณภาพชีวิตและความสุขจากทั้ง 2 โครงการฯ ดังกล่าวข้างต้น เพื่อใช้วัดคุณภาพชีวิตและความสุขด้วย ตนเองของคนทำงานในองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน พร้อมทั้งพัฒนา “โปรแกรมเอ็กซ์เซลสำเร็จรูป” เพื่อคำนวณค่าคะแนนเฉลี่ยความสุขระดับบุคคล (ศิริพันธ์ กิตติสุขสถิต และคณะ, 2554)
- ปี พ.ศ. 2554 สถาบันวิจัยประชากรและสังคม ดำเนินโครงการ “จับตาสถานการณ์ความสุขคนทำงานในประเทศไทย พ.ศ. 2554 – 2557” และได้นำ “แบบสำรวจความสุขด้วยตนเอง: SELF ASSESSMENT” มาเป็นเครื่องมือวัดความสุขคนทำงานในประเทศไทย รวมทั้งได้ปรับชื่อเครื่องมือนี้จาก “แบบสำรวจความสุขด้วยตนเอง: SELF-ASSESSMENT” เป็น HAPPINOMETER เครื่องมือวัดความสุขด้วยตนเอง

พัฒนาการของเครื่องมือวัดความสุขระดับบุคคล สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล

2551	2552	2553- 2554	2554 - ปัจจุบัน
สสส.	ก.พ.	สสส.	สสส.
คุณภาพชีวิต คนทำงาน ในสถาน ประกอบการ ภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการ	การพัฒนาระบบ เงินเดือน ค่าตอบแทน สิ่งจูงใจ และคุณภาพชีวิต ข้าราชการ	การพัฒนาเครื่องมือ วัดความสุข ด้วยตนเอง (ระดับบุคคล)	โครงการจับตา สถานการณ์ความสุข คนทำงาน ในประเทศไทย พ.ศ. 2554 – 2557
แบบวัดคุณภาพชีวิต คนทำงาน ภาคเอกชน	แบบวัดคุณภาพชีวิต คนทำงาน ภาครัฐบาล	Self Assessment: SAS และ เปลี่ยนชื่อ เป็น HAPPINOMETER	เครื่องมือวัดความสุข ด้วยตนเอง HAPPINOMETER
(ชินสุทัษย์ กาญจนะฉัตร และ คณะ, 2551)	(กาญจนนา ตั้งช่อทิพย์ และ คณะ, 2553)	(สิรินันท์ กิตติสุขสถิต และ คณะ, 2554)	(สิรินันท์ กิตติสุขสถิต และ คณะ, 2554)

HAPPINOMETER

- **จึงเป็นเครื่องมือวัดคุณภาพชีวิตและความสุข ระดับบุคคลที่น่าเชื่อถือ เหมาะสมกับบริบทคนทำงานในสังคมไทย เพราะพัฒนาจากวิถีชีวิตของคนทำงานทั้งภาคเอกชนและภาครัฐบาล**
- **รวมทั้งตัวชี้วัดทั้งหมดของ HAPPINOMETER นอกจากเป็นตัวชี้วัดคุณภาพชีวิตและความสุขที่ใกล้เคียงกับชีวิตและความเป็นอยู่ของคนทำงานมากที่สุดแล้ว ยังเป็นตัวชี้วัดที่ผ่านกระบวนการสังเคราะห์และกระบวนการวิเคราะห์จากแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการวัดคุณภาพชีวิตและความสุข ระดับบุคคลของหลากหลายโครงการวิจัยอีกด้วย**

คุณสมบัติเด่น 5 ประการของ HAPPINOMETER

- 1. มีแบบวัดความสุขเป็นชุดคำถามตามมิติต่าง ๆ ทั้งฉบับเต็ม 56 ข้อคำถาม และฉบับสั้น 20 ข้อคำถาม**
- 2. มีแบบวัดความสุขให้เลือกใช้ได้ 3 แบบ ได้แก่ การกรอกในฉบับ (Paper-based; กรอกผ่านระบบออนไลน์ (Online-based) และ กรอกผ่านระบบโทรศัพท์มือถือ (Mobile Apps-based)**
- 3. มีโปรแกรมสำเร็จรูปในการหาค่าคะแนนเฉลี่ยความสุขของตนเอง หรือค่าคะแนนเฉลี่ยความสุขของบุคคลเป็นภาพรวม ในระดับองค์กร**
- 4. มีแบบรายงานแสดงค่าเฉลี่ยความสุขรายมิติและค่าเฉลี่ย ความสุขรวมของรายบุคคล และภาพรวมขององค์กร**
- 5. มีคู่มืออธิบายให้บุคคลพร้อมใช้ได้ทุกที่ ทุกเวลา ใช้ง่าย สะดวก ประหยัดและทราบผลทันที**

Happinometer วัดอะไรบ้าง?

- การวัดระดับความสุขโดยประเมินจากองค์ประกอบคุณภาพชีวิต และความสุข 8+1 มิติ

ความสุข 9 มิติของ HAPPINOMETER

ตัวชี้วัด 56 ตัวชี้วัด

1. Happy Body (สุขภาพดี) หมายถึง การที่บุคคลมีสุขภาพ ร่างกายแข็งแรง สมส่วน มีพฤติกรรมกรบริโภคที่ดี/เหมาะสม มีความพึงพอใจสภาวะสุขภาพกายของตนเอง

มิตินี้มี 6 ตัวชี้วัด คือ ค่า BMI ภาวะอ้วนลงพุง ออกกำลังกาย สดชื่น ต็ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และความพึงพอใจต่อสุขภาพกาย

2. Happy Relax (ผ่อนคลายดี) หมายถึง การที่บุคคลสามารถ บริหารเวลาในแต่ละวันเพื่อการพักผ่อนได้อย่างมีคุณภาพ พอใจกับการ บริหารจัดการปัญหาของตนเอง และใช้ชีวิตให้ง่าย สบาย ๆ

มิตินี้ มี 5 ตัวชี้วัด คือ ความพอเพียงในการพักผ่อน กิจกรรมหย่อนใจ ความเครียด ชีวิตเป็นไปตามที่คาดหวัง และการจัดการกับปัญหาในชีวิต

ความสุข 9 มิติของ HAPPINOMETER ตัวชี้วัด 56 ตัวชี้วัด

3. Happy Heart (หัวใจดี) หมายถึง การที่บุคคลมีจิตสาธารณะ มีส่วนร่วมในการสร้างประโยชน์ให้กับส่วนรวม และมีเมตตาต่อบุคคลรอบข้าง

มิตินี้ มี 9 ตัวชี้วัด คือ ความรู้สึกเอื้ออาทร การให้ความช่วยเหลือแก่คนรอบข้าง การทำงานเป็นทีม ความสัมพันธ์เหมือนพี่เหมือนน้อง การสื่อสารกับเพื่อนร่วมงานในองค์กร การถ่ายทอดแลกเปลี่ยนการทำงาน การทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม และการเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม

4. Happy Soul (จิตวิญญาณดี) หมายถึง การที่บุคคลมีความตระหนักถึงคุณธรรมและศีลธรรม รู้แพ้รู้ชนะ รู้จักให้และมีความกตัญญูรู้คุณ

มิตินี้ มี 5 ตัวชี้วัด คือ การทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรม ศาสนา การให้ทาน และการปฏิบัติกิจตามศาสนา การให้อภัย การยอมรับและการขอโทษ รวมถึงการตอบแทนผู้มีพระคุณ

ความสุข 9 มิติของ HAPPINOMETER ตัวชี้วัด 56 ตัวชี้วัด

5. Happy Family (ครอบครัวดี) หมายถึง การที่บุคคลมีความ รู้สึกผูกพัน เชื่อใจ มั่นใจ และอุ่นใจกับบุคคลในครอบครัวของตนเอง

มิตินี้มี 3 ตัวชี้วัด คือ เวลาอยู่กับครอบครัว การทำกิจกรรม กับครอบครัว และมีความสุขกับครอบครัว

6. Happy Society (สังคมดี) หมายถึง การที่บุคคลมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อนบ้านไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน ไม่เอาเปรียบผู้คนรอบข้าง ไม่ทำให้สังคมเสื่อมถอย

มิตินี้มี 6 ตัวชี้วัดคือ ความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน การปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การขอความช่วยเหลือจากคนในชุมชน สังคมสงบสุข และการใช้ชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข

ความสุข 9 มิติของ HAPPINOMETER ตัวชี้วัด 56 ตัวชี้วัด

7. Happy Brain (ไม่รู้ดี) หมายถึง การที่บุคคลมีความตื่นตัว กระตือรือร้นใน การเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ เพื่อปรับตัวให้เท่าทันและตั้งรับการ เปลี่ยนแปลงได้ ตลอดเวลา และพอใจที่จะแสดงความทันสมัยอยู่เสมอ

มิตินี้ มี 3 ตัวชี้วัด คือ การแสวงหาความรู้ใหม่ๆ การพัฒนาตนเอง และ โอกาสในการพัฒนาตนเอง

8. Happy Money (สุขภาพเงินดี) หมายถึง การที่บุคคลมีวินัยในการใช้ จ่ายเงิน มีความสามารถและพึงพอใจในการบริหารจัดการ ระบบการรับ จ่าย และออมเงินในแต่ละเดือน

มิตินี้มี 4 ตัวชี้วัด คือ การผ่อนชำระหนี้สินต่าง ๆ การชำระหนี้ เงินออม และความเพียงพอของค่าตอบแทนที่ได้รับ

ความสุข 9 มิติของ HAPPINOMETER ตัวชี้วัด 56 ตัวชี้วัด

7. Happy Brain (ไม่รู้ดี) หมายถึง การที่บุคคลมีความตื่นตัว กระตือรือร้นใน การเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ เพื่อปรับตัวให้เท่าทันและตั้งรับการ เปลี่ยนแปลงได้ ตลอดเวลา และพอใจที่จะแสดงความทันสมัยอยู่เสมอ

มิตินี้ มี 3 ตัวชี้วัด คือ การแสวงหาความรู้ใหม่ๆ การพัฒนาตนเอง และ โอกาสในการพัฒนาตนเอง

8. Happy Money (สุขภาพเงินดี) หมายถึง การที่บุคคลมีวินัยในการใช้ จ่ายเงิน มีความสามารถและพึงพอใจในการบริหารจัดการ ระบบการรับ จ่าย และออมเงินในแต่ละเดือน

มิตินี้มี 4 ตัวชี้วัด คือ การผ่อนชำระหนี้สินต่าง ๆ การชำระหนี้ เงินออม และความเพียงพอของค่าตอบแทนที่ได้รับ

ความสุข 9 มิติของ HAPPINOMETER ตัวชี้วัด 56 ตัวชี้วัด

9. Happy work-life (การงานดี) หมายถึง การที่บุคคลมีความ สบายใจในที่ทำงาน มีความรัก ความผูกพัน และความภาคภูมิใจในองค์กร มีความมั่นใจในอาชีพรายได้ และมีความพึงพอใจกับความก้าวหน้าของตนเองในองค์กร

มิตินี้ มี 15 ตัวชี้วัด คือ ความสุขต่อสภาพแวดล้อมในองค์กร การได้รับการดูแลด้านสุขภาพ ความพึงพอใจต่อสวัสดิการ การได้รับการปฏิบัติอย่างถูกต้องตามกฎหมายแรงงาน ความเหมาะสมของการเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่ง ความมั่นคงในอาชีพ ความเสี่ยงจากการทำงาน การลาออกจากงาน การเปลี่ยนสถานที่ทำงาน การมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น ความถูกต้องของการจ่ายค่าจ้าง ความตรงเวลาของการจ่ายค่าจ้าง และการทำงานอย่างมีความสุข

ประโยชน์ของ HAPPINOMETER

- เป็นเครื่องมือวัดความสุขระดับบุคคลที่น่าเชื่อถือเหมาะสมกับบริบทคนทำงานในสังคมไทย
- บุคคล หรือผู้บริหารองค์กร สามารถนำผลที่ได้มาวางแผน และดำเนินการบริหารจัดการความสุขของตนเอง หรือคนใน องค์กรในทุกระดับได้อย่างถูกจุดและถูกใจ
- บุคคลหรือองค์กรสามารถใช้ HAPPINOMETER เป็นเครื่องมือในการสำรวจ ติดตาม ประเมินผล คุณภาพชีวิตและความสุขของบุคลากรในองค์กร หรือของตนเองได้เป็นเวลาปัจจุบัน (Real time) อย่างต่อเนื่องเป็นระยะ ๆ

HAPPY WORKPLACE ROI

เป็นเครื่องมือที่ใช้หาคำตอบว่า.....

- โครงการสุขภาวะคุ้มค่าหรือไม่ ... (ผลตอบแทนมากกว่า ต้นทุน-ทางตรง + ทางอ้อม)
- ใช้สำหรับเปรียบเทียบความคุ้มค่าว่า มาก... น้อย เพียงใด
- โดยจะช่วยในการตัดสินใจของ ผู้บริหาร ระดับสูง และ ผู้บริหารทรัพยากรมนุษย์

ROI คือ อะไร.....?

- **ROI = Return on Investment** ผลตอบแทนการลงทุน

$$\text{ROI} = \frac{\text{ผลกำไรสุทธิ (ผลตอบแทนโครงการ-ค่าใช้จ่าย)} \times 100}{\text{เงินลงทุน}}$$

Happy WP ROI มีอะไรบ้าง?

- R** = รวบรวมข้อมูลการลงทุน
- O** = ระบุผลลัพธ์ และ แปลงเป็นมูลค่าเงิน
- I** = วิเคราะห์ ROI และ *Sensitivity* ของโครงการ

Happy WP ROI มีประโยชน์อย่างไร ?

- สามารถวัดผลตอบแทนที่เกิดขึ้นจากแผนงาน
- สามารถจัดลำดับความสำคัญของแผนงานได้
- สามารถสร้างความยอมรับจากระดับผู้บริหาร

Happy WP ROI ใช้อย่างไร?

ขั้นตอน ของ Happy WP ROI

ตัวอย่าง Happy WP ROI

ค่าใช้จ่ายของโครงการ

1	ค่าสำรวจความต้องการ	5,000	บาท
2	ค่าออกแบบและพัฒนาหลักสูตร	4,000	บาท
3	ค่าผลิตเอกสารและสื่อ	8,000	บาท
4	ค่าตอบแทนวิทยากร	24,000	บาท
5	ค่าที่พัก เบี้ยเลี้ยง	50,000	บาท
6	ค่าอาหาร และค่าเช่าสถานที่สำหรับการฝึกอบรม	60,000	บาท
7	ค่าเดินทาง	24,000	บาท
8	ค่าดำเนินการทั่วไป	10,000	บาท
9	เงินเดือนและค่าตอบแทนของผู้รับการอบรม (ระหว่างที่ไม่ได้ทำงาน)	30,000	บาท
10	เงินเดือนและค่าตอบแทนของเจ้าหน้าที่(ระหว่างการเตรียมการและดำเนินการ)	15,000	บาท
	รวม	230,000	บาท

ตัวอย่าง Happy WP ROI

ROI

ผลลัพธ์ของ โครงการ	เกณฑ์ในการวัด	ผลลัพธ์ก่อน	ผลลัพธ์หลัง	ความแตกต่าง	คิดเป็นเงิน
คุณภาพของ ผลผลิต	% ที่ต่ำกว่ามาตรฐาน	2% หรือ 1,000 ขึ้นต่อวัน	1.5% หรือ 750 ขึ้นต่อวัน	.5% หรือ 250 ขึ้นต่อวัน	5,000 บาทต่อวัน หรือ 1,440,000 ต่อปี
อุบัติเหตุในการทำงาน	1. จำนวนอุบัติเหตุ 2. ค่าเสียหายที่เกิดขึ้น	24 ครั้งต่อปี 240,000 บาทต่อปี	12 ครั้งต่อปี 120,000 บาทต่อปี	12 ครั้งต่อปี 120,000 บาทต่อปี	120,000 บาทต่อปี
รวมเงินที่ประหยัดได้					1,560,000 บาทต่อปี
ผลตอบแทนจากการลงทุน (ROI)			= (ผลตอบแทน - ค่าใช้จ่าย / ค่าใช้จ่าย) x 100		
			= (1,560,000 - 230,000 / 230,000) x 100		
			= 578.26		